

Macro-economische en budgettaire effecten van de tax shift maatregelen van de federale regering

November 2015

Kunstlaan 47-49
1000 Brussel

e-mail: contact@plan.be
<http://www.plan.be>

Federaal Planbureau

Het Federaal Planbureau (FPB) is een instelling van openbaar nut.

Het FPB voert beleidsrelevant onderzoek uit op economisch, sociaal-economisch vlak en op het vlak van leefmilieu. Hiertoe verzamelt en analyseert het FPB gegevens, onderzoekt het aanneembare toekomstscenario's, identificeert het alternatieven, beoordeelt het de gevolgen van beleidsbeslissingen en formuleert het voorstellen.

Het stelt zijn wetenschappelijke expertise onder meer ter beschikking van de regering, het Parlement, de sociale gesprekspartners, nationale en internationale instellingen. Het FPB zorgt voor een ruime verspreiding van zijn werkzaamheden. De resultaten van zijn onderzoek worden ter kennis gebracht van de gemeenschap en dragen zo bij tot het democratisch debat.

Het Federaal Planbureau is EMAS en Ecodynamische onderneming (drie sterren) gecertificeerd voor zijn milieubeheer.

url: <http://www.plan.be>

e-mail: contact@plan.be

Overname wordt toegestaan, behalve voor handelsdoeleinden, mits bronvermelding.

Verantwoordelijke uitgever: Philippe Donnay

Federaal Planbureau

Kunstlaan 47-49, 1000 Brussel

tel.: +32-2-5077311

fax: +32-2-5077373

e-mail: contact@plan.be

<http://www.plan.be>

Macro-economische en budgettaire effecten van de tax shift maatregelen van de federale regering

November 2015

Abstract - In antwoord op een vraag van de minister van Economie, wordt in dit rapport een *ex ante* berekening voorgesteld van de tax shift maatregelen van de regering Michel, alsook hun macro-economische en budgettaire effecten tot 2021.

Inhoudstafel

1. Inleiding	1
2. Verrekende maatregelen	1
2.1. Bereik	1
2.2. Voornaamste maatregelen	2
2.3. Impact <i>ex ante</i> van de verrekende maatregelen	4
3. Resultaten.....	6
3.1. Macro-economische effecten van de gesimuleerde maatregelen	6
3.2. Voornaamste resultaten voor de bedrijfstakken	9
3.3. Effecten op de overheidsfinanciën	10
4. Bijlagen	13
4.1. <i>Ex ante</i> berekeningen m.b.t. de werkgeversbijdragen voor de werknemers van categorie 1, 2 en 3	13
4.2. Exhaustieve lijst van maatregelen in aanmerking genomen voor de oefening	14

Lijst van tabellen

Tabel 1	Maatregelen in aanmerking genomen voor de impactberekening - synthetische voorstelling···	5
Tabel 2	Maatregelen in aanmerking genomen voor de impactberekening - synthetische voorstelling···	5
Tabel 3	Macro-economische resultaten van het maatregelenpakket	8
Tabel 4	Resultaten van het maatregelenpakket per bedrijfstak	9
Tabel 5	Rekening van de gezamenlijke overheid	10
Tabel 6	Rekening van de federale overheid	11
Tabel 7	Rekening van de sociale zekerheid.....	11
Tabel 8	Rekening van de gemeenschappen en gewesten.....	12
Tabel 9	Rekening van de lagere overheid.....	12
Tabel 10	Parameters categorie 1	13
Tabel 11	<i>Ex ante</i> budget categorieën 2 en 3	13
Tabel 12	Maatregelen in aanmerking genomen voor de impactberekening - exhaustieve voorstelling ..	14

1. Inleiding

Dit rapport is een antwoord op een verzoek dat op 13 oktober 2015 aan het Federaal Planbureau werd gericht door de Minister van Werk, Economie en Consumenten, belast met Buitenlandse handel. In het ontvangen schrijven vraagt de minister aan het FPB om een 'socio-economische analyse van de impact van de tax shiftmaatregelen' te maken. Daartoe werd er een lijst met maatregelen opgesteld met een becijfering van de impact *ex ante* van elke maatregel (zie deel 2). De impact van dit pakket maatregelen werd gesimuleerd aan de hand van HERMES, het macro-econometrische middellangetermijnmodel van het FPB.¹ De belangrijkste resultaten over de macro-economische en sectorale aggregaten, en de rekening van de overheid komen aan bod in deel 3.

Allereerst moeten de beperkingen van de oefening evenwel uitgelegd worden. Eerst en vooral is de tax shift waar hier sprake van is, *ex ante* niet budgettair neutraal. Dit in tegenstelling tot de 'theoretische' betekenis van het begrip 'tax shift' die stelt dat een verlaging van een belastingcategorie volledig gefinancierd wordt (op zijn minst *ex ante*) door de verhoging van een andere belastingcategorie. Zo is er volgens onze becijfering en, rekening houdend met de verrekende maatregelen (deel 2) tegen 2020, geen enkele financiering gepland voor ongeveer 1,5% van het bbp *ex ante*. Bovendien is het uiterste jaar van de simulatie het jaar 2021. Daarom is het niet mogelijk dat de resultaten van deze impactstudie de volledige effecten van bepaalde maatregelen – in het bijzonder de maatregelen die ingaan in 2020 – weerspiegelen. Om al die redenen kunnen de resultaten niet worden geïnterpreteerd als een langetermijnoplossing en kan de impact van deze maatregelen op de potentiële groei niet worden geraamd.

2. Verrekende maatregelen

2.1. Bereik

Wat het bereik van de studie betreft, werd er rekening gehouden met:

- alle maatregelen van de regering-Michel die voor een verschuiving zorgen van de fiscale en/of parafiscale druk tussen verschillende categorieën van verplichte heffingen (wat overeenkomt met de 'tax shiftmaatregelen' in strikte zin). Aangezien het niet mogelijk was om alle maatregelen met betrekking tot de verplichte heffingen te koppelen aan dergelijke operaties, werd er evenwel besloten om alle maatregelen te verrekenen die de fiscale en/of parafiscale druk wijzigen.
- bepaalde budgettaire beslissingen die de regering-Michel heeft genomen en die geen betrekking hebben op de verplichte heffingen, maar die door het verzoek van de minister van Werk geïntegreerd moesten worden via de verwijzing naar de kennisgevingen van de ministerraad van 28 augustus en 11 oktober. Die kennisgevingen omvatten een tabel die een aantal maatregelen groepeerd onder de noemers 'tax shift 1' en 'tax shift 2'.

---

¹ 'A new version of the HERMES model', FPB, Working Paper 13-13, November 2013.

Er wordt geen rekening gehouden met:

- de 'eenmalige' maatregelen. Die maatregelen leiden, per definitie, niet tot een structurele wijziging van de fiscale en parafiscale druk en kunnen dus geen deel uitmaken van een tax shiftoperatie. Bovendien is het beter om niet te proberen de macro-economische effecten van dergelijke maatregelen te evalueren aangezien die effecten zwak en onzeker zijn.
- het eventueel onderscheid tussen een component 'tax shift' en een component 'budgettaire maatregel' van een en dezelfde maatregel. Een dergelijk onderscheid zou principieel gezien onmogelijk te verdedigen zijn en zou technisch onuitvoerbaar zijn (de verhoging van de roerende voorheffing naar 27% op 1 januari 2016 wordt bij uitzondering op dit principe pas vanaf 2017 verrekend als 'tax shiftcomponent', aangezien de regering die maatregel voor 2016 beschouwt als een budgettaire maatregel).
- de maatregelen waarvan de modaliteiten vooralsnog onvoldoende duidelijk zijn om ze op niet-arbitraire wijze te kunnen onderbrengen in een of meerdere inkomsten- of uitgavencategorieën.

Voor de bedragen gaat het uiteraard nog steeds om evaluaties *ex ante* die gebruikt worden voor de simulering van de geïnduceerde macro-economische en budgettaire effecten. Die evaluaties *ex ante* zijn gebaseerd op:

- bij voorrang, de evaluaties volgens de gebruikelijke methodes van het FPB op basis van de goedgekeurde of verwachte wijzigingen van de wettelijke voeten (in plaats van op budgettaire bedragen *ex ante*). Die methodologieën steunen op de macro-economische modellen van het FPB en/of ad-hocmodules.
- anders, op de evaluaties van de FOD Financiën of van de regering via kennisgevingen.

2.2. Voornaamste maatregelen

Concreet verlaagt de tax shift de fiscale en parafiscale lasten op de vraag- en aanbodzijde van de arbeidsmarkt en verhoogt ze enerzijds de sociale uitgaven en anderzijds de belastingen op consumptie en kapitaal.

Lagere netto belastingen op de vraagzijde van de arbeidsmarkt:

- De faciale werkgeversbijdragevoeten in de profitsector ("werknemers van categorie 1") zullen geleidelijk verlaagd worden: eerst met 2,4 procentpunten in 2016 en vervolgens nog eens met 5 procentpunten in 2018. De bovengrens voor de brutolonen opdat een werknemer in aanmerking kan komen voor de bijkomende werkgeversbijdragevermindering bovenop de vermindering in de faciale bijdragevoet, zal geleidelijk verhoogd worden. De algemene, forfaitaire werkgeversbijdragevermindering per werknemer en de specifieke werkgeversbijdragevermindering voor hogeloonverdieners zullen in 2018 verdwijnen (zie tabel 10).
- Daarenboven zullen in 2020 bovenop dit pakket 700 miljoen euro bijkomende werkgeversbijdrageverminderingen toegekend worden, waarvan 605 miljoen gereserveerd wordt voor bouwsectoractiviteiten (door het FPB geïnterpreteerd als A38-bedrijfstak FF, hetgeen neerkomt op een verdere vermindering van de impliciete bijdragevoet in die bedrijfstak met 6,9 procentpunten

in 2020). Het deel dat niet aan de bouwsector wordt toegewezen, is bij hypothese lineair d.w.z. in de vorm van uniforme procentpuntkortingen.

- In vergelijking met een beleidsomgeving zonder competitiviteitspact of zonder tax shift, zullen door de toepassing van de tax shift *ex ante* de werkgeversbijdragen in de profitsector in 2020 3,642 miljard euro lager zijn. Tussen 17% en 20% van die verminderingen komt terecht bij de laagverloonden (d.w.z. in de modellen van het FPB brutolonen per kwartaal niet hoger dan 7 265 euro in 2015 en 8 075 in 2021), zowel via de faciale tariefverlaging als via de lageloonmaatregel. Aangezien de aard van de werkgeversbijdrageverminderingen van de tax shift helemaal anders is dan die van de bijdrageverminderingen die oorspronkelijk door het competitiviteitspact werden beloofd (waarbij men binnen het keurslijf van de structurele vermindering bleef en de parameters generieuzer werden gedefinieerd), is het niet zinvol om het aandeel van het “nieuwe” pakket werkgeversbijdrageverminderingen in het totale budget van de totale tax shift te meten.
- De arbeidskosten van de werkgelegenheid in de non-profitsector (“werknemers van categorieën 2 en 3”) zullen ook verlaagd worden via een verhoging van de sociale maribelloonsubsidie (45% van het budget dat gereserveerd is voor de non-profitwerkgelegenheid) en werkgeversbijdrageverminderingen (55% van het budget dat gereserveerd is voor de non-profitwerkgelegenheid, waarvan het grootste deel gericht naar de lageloonwerkgelegenheid in die sector) – zie tabel 11.
- De faciale loonsubsidievoet voor nacht- en ploegenarbeid via kortingen op de door te storten bedrijfsvoorheffing zal verhoogd worden van 15,6% in 2015 naar 22,8% in 2016.
- Een aantal loonsubsidieverhogingen is bedoeld voor specifieke werknemers: de eerste zes aanwervingen (via doelgroepgerichte werkgeversbijdrageverminderingen), de werkgelegenheid in jonge en naar omzet en tewerkstelling kleine bedrijven (verhoging van de kmo-specifieke loonsubsidievoet via kortingen op de door te storten bedrijfsvoorheffing van 1,12% naar 10 of 20% van de brutolonen) en nacht- en ploegenarbeid in zogenaamd hoogtechnologische activiteiten (via verhoogde kortingen op de door te storten bedrijfsvoorheffing).
- De algemene loonsubsidie, in de vorm van kortingen op de door te storten bedrijfsvoorheffing gelijk aan 1% van de brutolonen, zal in 2016 verdwijnen. Die afschaffing zal bijdragen tot de financiering van de daling van de faciale werkgeversbijdragevoeten.

Lagere belastingen op de aanbodzijde van de arbeidsmarkt:

- De sociale werkbonus, i.e. de werknemersbijdrageverminderingen voor lage lonen, zal worden versterkt. Een deel van het budget bevat de compensatie voor het inkomensverlies als gevolg van de tijdelijke/eenmalige opschorting van de koppeling van de brutolonen aan de gezondheidsindex.
- De personenbelastingen zullen verminderd worden via de afschaffing van de intermediaire 30%-inkomstenbelastingsschaal, de verhoging van het belastingvrijgestelde inkomensgrens en de verhoging van arbeidgebonden belastingaftrekken. De cijfers *ex ante* in tabel 12 zijn jaarbedragen van de inkomens die afkomstig zijn van ramingen van de FOD Financiën die verhoogd worden naar 107% om rekening te houden met de opcentiemen die opgenomen zijn in de bedrijfsvoorheffing.
- De belastingvermindering voor lage lonen (fiscale werkbonus) zal in drie fases versterkt worden (2015/2016/2019).

- De socialezekerheidsbijdragevoet voor zelfstandigen zal verlaagd worden van 22% naar 21,5% in 2016, 21% in 2017 en 20,5% in 2018.

Hogere belastingen op goederen en diensten, m.n.:

- Uitbreiding van de toepassing van het 'standaard' btw-tarief (elektriciteit, e-commerce, renovatie van woningen). Voor de verhoging van het btw-tarief op elektriciteit naar 21% werd er geen rekening gehouden met de eventuele recuperatie van mogelijk misbruik van het vroegere tarief van 6%.
- Verhoging van de accijnzen (voornamelijk op tabak, diesel, alcoholische dranken en gesuikerde dranken).

Hogere belastingen op inkomen uit kapitaal of op kapitaal:

- Verhoging van de roerende voorheffing van 25 naar 27% op 1 januari 2016 (er moet opgemerkt worden dat deze maatregel pas vanaf 2017 verrekend wordt als 'tax shiftcomponent' in overeenstemming met de zienswijze van de regering terzake).
- Invoering van een taks op speculatieve beursmeerwaarden.
- Taks op beursverrichtingen: verhoging van de voeten en plafonds.
- Uitbreiding van de belastbare basis van de vennootschapsbelasting (onderwerping van de intercommunales, beperking van de aftrek voor risicokapitaal voor de banken, enz.).
- Invoering van een nieuw stelsel van liquidatiereserves (er moet opgemerkt worden dat de cijfers uit tabel 12 verschillen van het structureel rendement dat verwacht werd in het regeerakkoord, namelijk 500 miljoen euro, rekening houdend met de huidige toestand van de uitgevoerde modaliteiten).
- Inrichting van een vastgoedinvesteringsfondsstatuut bestemd voor institutionele beleggers.
- Instelling van een 'Kaaimantaks' (of doorkijkbelasting) die gericht is op bepaalde inkomsten van bepaalde juridische constructies die in het buitenland gelegen zijn (trusts, stichtingen,...).

Hogere sociale uitgaven:

- Aanpassing van de socialezekerheidsuitkeringen om de algemene verbetering van het welzijn beter te weerspiegelen.
- Sociale focus van de tax shift op het leefloon, de inkomensgarantie voor ouderen en de laagste pensioenen.

2.3. Impact *ex ante* van de verrekende maatregelen

Tabellen 1 en 2 geven op synthetische wijze (samenvoeging in een tiental categorieën), in respectievelijk miljoen euro en in procent van het bbp, de impact *ex ante* weer van alle verrekende maatregelen in deze oefening. In tabel 12 in de bijlage wordt de exhaustieve gedetailleerde becijfering van die maatregelen voorgesteld.

Zo zou de gecumuleerde daling van de heffingen op arbeid 2,1% van het bbp bedragen in 2020 en die van de andere initiatieven 0,5% van het bbp. Dat totaal van 2,7% van het bbp zou gefinancierd worden

door een 'shift' naar belastingen op kapitaal(inkomsten) en indirecte belastingen ten belope van 1,2% van het bbp. Aangezien de financiering van het saldo (1,5% van het bbp) momenteel niet op tafel ligt, zou het nettovorderingensaldo van de overheid er *ex ante* in dezelfde mate op achteruit gaan.

Tabel 1 Maatregelen in aanmerking genomen voor de impactberekening - synthetische voorstelling
Bijkomende effecten in miljoen euro

	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2015-2020
A. Ontvangsten	217	-1467	298	-1384	-1518	-809	-4662
A.1. Sociale bijdragen	-43	-1799	-581	-524	-325	-926	-4199
A.2. Belastingen	260	257	804	-860	-1192	117	-614
A.2.1. Belastingen huishoudens	-474	-1679	409	-1416	-1393		-4553
A.2.2. Belastingen vennootschappen	304	393	-5	31	44	50	816
A.2.3. Btw	196	459					655
A.2.4. Accijnzen	172	571	400	525	157	67	1892
A.2.5. Overige belastingen	63	514					577
A.3. Niet-fiscale ontvangsten		75	75				150
B. Uitgaven	328	444	104	288	425	366	1956
B.1 Sociale uitgaven	300	512	330	254	384	310	2090
B.2. Loonsubsidies	28	-68	-226	34	41	56	-134
C. Saldo	-111	-1911	194	-1672	-1943	-1176	-6618

Tabel 2 Maatregelen in aanmerking genomen voor de impactberekening - synthetische voorstelling
Bijkomende effecten in % van het bbp

	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2015-2020
A. Ontvangsten	0,1	-0,4	0,1	-0,3	-0,3	-0,2	-1,0
A.1. Sociale bijdragen	0,0	-0,4	-0,1	-0,1	-0,1	-0,2	-1,0
A.2. Belastingen	0,1	0,1	0,2	-0,2	-0,3	0,0	-0,1
A.2.1. Belastingen huishoudens	-0,1	-0,4	0,1	-0,3	-0,3		-1,0
A.2.2. Belastingen vennootschappen	0,1	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,2
A.2.3. Btw	0,0	0,1					0,2
A.2.4. Accijnzen	0,0	0,1	0,1	0,1	0,0	0,0	0,4
A.2.5. Overige belastingen	0,0	0,1					0,1
A.3. Niet-fiscale ontvangsten		0,0	0,0				0,0
B. Uitgaven	0,1	0,1	0,0	0,1	0,1	0,1	0,4
B.1 Sociale uitgaven	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,5
B.2. Loonsubsidies	0,0	0,0	-0,1	0,0	0,0	0,0	0,0
C. Saldo	0,0	-0,5	0,0	-0,4	-0,4	-0,3	-1,5

3. Resultaten

3.1. Macro-economische effecten van de gesimuleerde maatregelen

De economische effecten van de in tabel 1 opgesomde maatregelen worden weergegeven als afwijkingen ten opzichte van een basissimulatie zonder de maatregelen.² De simulatieperiode is 2015-2021, wat betekent dat de effecten op middellange termijn (2021) zowel de middellangetermijneffecten van het vroege deel van de tax shift (bijvoorbeeld de arbeidslastenverlagingen in 2016) als de kortetermijneffecten van het latere deel van de tax shift (bijvoorbeeld de arbeidslastenverlagende schijf in 2020) weerspiegelen. De resultaten kunnen bijgevolg niet geïnterpreteerd worden als een langetermijn- (of evenwichts-) oplossing, temeer daar het gesimuleerde maatregelenpakket budgettair niet neutraal is. Om die redenen wordt er ook geen raming gemaakt van het effect op het potentiële bbp. Ten slotte gaan we er van uit dat de brutolonen vóór indexering niet beïnvloed worden door de maatregelen.³

De daling van de arbeidskosten heeft een belangrijk effect op de werkgelegenheid en op de economische activiteit. Grosso modo kunnen we drie kanalen onderscheiden.

Ten eerste veranderen de relatieve prijzen van de productiefactoren ten gunste van de productiefactor arbeid. De directe impact daarvan op werkgelegenheidscreatie wordt nog versterkt door een multiplicatoreffect: meer werkgelegenheid verhoogt het beschikbaar inkomen van de gezinnen, leidt daardoor tot meer particuliere bestedingen (consumptie en woningbouw⁴) en bijgevolg tot een toename van de economische activiteit en verdere jobcreatie. In 2016 zouden ruim 7 000 bijkomende banen gecreëerd worden. Tegen 2021 zou het totaal aantal banen 45 000 hoger liggen dan in de basissimulatie. De toename van het reëel beschikbaar inkomen van de particulieren t.o.v. de basissimulatie is niet alleen het gevolg van de gestegen werkgelegenheid, maar ook van de koopkrachtversterkende fiscale en sociale maatregelen. Die factoren compenseren ruimschoots het negatieve koopkrachteffect van de btw- en accijnsverhogingen, die een inflatoir effect hebben.⁵

Ten tweede zorgt een arbeidskostendaling voor neerwaartse druk op de binnenlandse prijzen, wat de competitiviteit (via de daling van de uitvoerprijzen) verbetert en de uitvoer stimuleert. De maatregelen ter financiering van de werkgeversbijdrageverminderingen hebben evenwel een opwaarts effect op de

² Daarbij moet opgemerkt worden dat de basissimulatie verschilt van de economische begroting van september 2015. Die hield immers al rekening met sommige van de hier gesimuleerde maatregelen. De resultaten van de variantanalyse kunnen dan ook niet beschouwd worden als een actualisering van onze economische vooruitzichten.

³ Zelfs als we abstractie maken van mogelijke macro-economische terugkoppelingen van de tax shift naar de brutolonen vóór indexering via de werkloosheidsgraad en de productiviteit, staat a priori niet vast in welke richting de arbeidslastenverlagende aspecten van de tax shift de brutolonen vóór indexering zouden beïnvloeden. Enerzijds zouden de lastenverlagingen aan de vraagzijde van de arbeidsmarkt (werkgeversbijdrageverminderingen, loonsubsidies) ruimte kunnen scheppen voor hogere looneisen. Anderzijds zouden de lastenverlagingen aan de aanbodzijde van de arbeidsmarkt (werknemersbijdrageverminderingen, personenbelastingverminderingen) de looneisen kunnen afremmen.

⁴ De investeringen in woningbouw worden ook gestimuleerd door de daling van de reële rente (als gevolg van de hogere inflatie).

⁵ Daarbij moet opgemerkt worden dat de toename van de gezondheidsindex (die onder meer gebruikt wordt bij de berekening van de indexering van lonen, sociale uitkeringen en huurprijzen) veel minder uitgesproken is dan de toename van de algemene inflatie. De gezondheidsindex houdt immers geen rekening met het prijsverloop van alcoholische dranken, tabak en motorbrandstoffen.

prijzen, waardoor de daling van de uitvoerprijzen eerder beperkt is en de bijkomende uitvoervraag bescheiden blijft.

Ten derde verhoogt ze de winstgevendheid van de ondernemingen. Samen met de stijgende productie (door de aantrekkende binnen- en buitenlandse vraag) stimuleert dat de investeringsactiviteit van de ondernemingen.⁶

Globaal genomen is het effect op de economische activiteit positief, rekening houdend met het feit dat de toegenomen binnen- en buitenlandse vraag ook de invoerbehoefte verhoogt. Het bbp in volume ligt in 2016 bijna 0,2% boven zijn niveau van de basissimulatie. Tegen 2021 loopt het niveauverschil op tot 0,6%. Het saldo van de lopende verrichtingen met het buitenland verslechtert door de afname van de netto-uitvoer.⁷

---

⁶ Merk op dat ook de overheidsinvesteringen toenemen in volume. Dat is het gevolg van de btw-verlaging op de scholenbouw.

⁷ De toename van de invoer overtreft die van de uitvoer, wat te wijten is aan een volume- en een prijseffect. De invoer neemt immers toe via een stijging van (vooral) de binnenlandse vraag. Bovendien dalen de uitvoerprijzen enigszins (competitiviteitsverbetering) terwijl de invoerprijzen nagenoeg niet wijzigen.

Tabel 3 Macro-economische resultaten van het maatregelenpakket
Afwijkingen in % (tenzij anders vermeld) ten opzichte van het basisscenario

	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Bbp (volume)	0,19	0,20	0,29	0,40	0,52	0,57
Particuliere consumptie	0,46	0,47	0,77	1,16	1,50	1,73
Overheidsconsumptie	-0,04	-0,05	-0,05	-0,06	-0,06	-0,06
Bruto-investeringen	0,26	0,30	0,45	0,65	0,84	0,93
Ondernemingen	0,21	0,20	0,29	0,42	0,48	0,55
Overheid	1,04	1,05	1,06	1,03	1,03	1,03
Woongebouwen	0,08	0,27	0,68	1,18	1,83	2,01
Totale binnenlandse vraag	0,30	0,31	0,50	0,74	0,97	1,12
Uitvoer van goederen en diensten	0,03	0,05	0,05	0,06	0,07	0,07
Invoer van goederen en diensten	0,14	0,16	0,26	0,40	0,51	0,58
Prijzen						
Nationaal indexcijfer der consumptieprijzen	0,64	0,77	0,91	0,96	0,95	0,93
Gezondheidsindex	0,35	0,36	0,37	0,38	0,37	0,35
Uitvoerprijzen	-0,06	-0,08	-0,09	-0,09	-0,10	-0,09
Invoerprijzen	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Bbp-deflator	0,37	0,44	0,52	0,55	0,47	0,48
Werkgelegenheid						
Binnenlandse werkgelegenheid (verschil in duizendtallen)	7,39	12,00	17,84	23,97	38,19	45,19
Binnenlandse werkgelegenheid (verschil in %)	0,16	0,26	0,38	0,51	0,81	0,95
Werkloosheidsgraad (FPB-definitie, verschil in %-punt)	-0,14	-0,22	-0,33	-0,45	-0,71	-0,84
Arbeidsproductiviteit per persoon	-0,03	-0,13	-0,18	-0,21	-0,45	-0,57
Inkomens						
Reëel bruto-uurloon (marktbedrijfstakingen)	-0,28	-0,40	-0,54	-0,58	-0,61	-0,62
Arbeidskosten per eenheid product (marktbedrijfstakingen)	-0,71	-0,77	-0,99	-1,10	-1,36	-1,28
Reëel beschikbaar inkomen van de particulieren	0,81	0,68	1,22	1,90	2,11	2,25
Loonmassa in % van het nationaal inkomen (verschil in %-punt)	-0,44	-0,53	-0,65	-0,70	-0,76	-0,75
Winstmarge van de ondernemingen (verschil in %-punt)	0,36	0,37	0,48	0,54	0,62	0,60
Vorderingensaldi (verschillen in %-punt van het bbp)						
Particulieren	0,11	0,02	0,16	0,33	0,27	0,22
Vennootschappen	0,06	0,04	0,10	0,12	0,17	0,16
Overheid	-0,33	-0,25	-0,55	-0,88	-0,98	-0,99
Totale economie	-0,16	-0,19	-0,29	-0,43	-0,53	-0,62
Saldo van de lopende verrichtingen met het buitenland (definitie nationale rekeningen, verschil in %-punt van het bbp)	-0,16	-0,18	-0,29	-0,42	-0,53	-0,62

3.2. Voornaamste resultaten voor de bedrijfstakken

Wat de toegevoegde waarde betreft, heeft het maatregelenpakket een licht negatieve invloed op de energiesector (door de gedaalde consumentenvraag naar energie) en een licht positieve invloed op de verwerkende nijverheid (door de beperkte toename van de uitvoervraag). De toegevoegde waarde van de marktdiensten, die relatief meer gericht zijn op de binnenlandse vraag en arbeidsintensiever zijn, stijgt tot 2019 het sterkst. De bouwsector geniet van de aantrekkende investeringsactiviteit van de gezinnen en de ondernemingen en bovendien van een extra werkgeversbijdragevermindering in 2020.⁸ Gezien de omvang van die vermindering is de toename van de toegevoegde waarde en de werkgelegenheid in de bouwsector vanaf 2020 veel sterker dan in de andere bedrijfstakken.

Tabel 4 Resultaten van het maatregelenpakket per bedrijfstak⁹
Afwijkingen ten opzichte van het basisscenario

	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Toegevoegde waarde (volume), in %						
Energie	-0,02	-0,14	-0,24	-0,13	-0,08	-0,01
Verwerkende nijverheid	0,04	0,06	0,08	0,11	0,14	0,17
Bouw	0,05	0,04	0,14	0,24	0,88	0,79
Marktdiensten	0,22	0,24	0,36	0,50	0,60	0,67
Totaal voor de marktbedrijfstakken ^a	0,17	0,18	0,28	0,40	0,52	0,58
Werkgelegenheid, in %						
Energie	-0,01	-0,02	-0,03	0,01	0,06	0,13
Verwerkende nijverheid	0,04	0,11	0,21	0,33	0,45	0,56
Bouw	0,20	0,38	0,59	0,86	4,02	4,99
Marktdiensten	0,23	0,35	0,50	0,66	0,81	0,92
Totaal voor de marktbedrijfstakken ^a	0,20	0,31	0,46	0,62	0,98	1,15
Werkgelegenheid, verschil in duizendtallen						
Energie	-0,0	-0,0	-0,0	0,0	0,0	0,1
Verwerkende nijverheid	0,2	0,5	1,0	1,5	2,1	2,6
Bouw	0,5	1,0	1,6	2,4	11,2	14,0
Marktdiensten	6,6	10,3	15,1	19,8	24,4	28,1
Totaal voor de marktbedrijfstakken ^a	7,4	12,0	17,8	23,9	38,1	45,1

a. Inclusief landbouw.

⁸ In de veronderstelling dat 605 miljoen euro van de laatste schijf van 700 miljoen aan werkgeversbijdrageverminderingen voorbehouden wordt voor de bouwsector.

⁹ Het Hermes-model onderscheidt voor de verwerkende nijverheid de bedrijfstakken 'Intermediaire goederen', 'Uitrustingsgoederen' en 'Verbruiksgoederen'. De marktdiensten zijn het totaal van de bedrijfstakken 'Vervoer en communicatie', 'Handel en horeca', 'Krediet en verzekeringen', 'Gezondheidszorg en maatschappelijke dienstverlening' en 'Overige marktdiensten'.

3.3. Effecten op de overheidsfinanciën

Tegen het einde van de projectieperiode is het vorderingensaldo van de gezamenlijke overheid verslechterd met 1,0% van het bbp ten opzichte van de basisprojectie, terwijl de kosten *ex ante* van het pakket maatregelen 1,5% van het bbp bedragen. De grotere en arbeidsintensievere economische activiteit, en de effecten daarvan op de prijzen hebben terugverdieneffecten op de overheidsfinanciën. De groei van de werkgelegenheid heeft een gunstige invloed op de ontvangsten van verplichte heffingen op arbeidsinkomsten en compenseert zo gedeeltelijk de kosten van de tax shiftmaatregelen op dit gebied. De verbetering van de winstgevendheid van de bedrijven heeft een positieve weerslag op hun belasting. Hoewel de vraag naar goederen die getroffen worden door de btw- en accijnzenverhoging beïnvloed wordt, hebben de toename van de consumptie en de investeringen van de huishoudens in procent van het bbp, alsook het opwaarts effect op de consumptieprijzen dat meer uitgesproken is dan het effect op de bbp-deflator, een gunstige invloed op de indirecte belastingen. Wat de uitgaven betreft, moet er opgemerkt worden dat naast de impact van de daling van het aantal werklozen op de werkloosheidsuitkeringen het effect op de indexering van de lonen en de sociale uitkeringen minder groot is dan het effect op de consumptieprijzen en de bbp-deflator. Ondanks de toename van de tekorten worden de rentelasten op de overheidsschuld maar matig beïnvloed aangezien de zwakke rentevoeten.

Tabel 5 Rekening van de gezamenlijke overheid
Verskil in % van het bbp ten opzichte van de basisprojectie

	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Ontvangsten	0,0	-0,3	-0,3	-0,6	-0,9	-1,0	-1,0
Fiscale en parafiscale ontvangsten	0,0	-0,3	-0,3	-0,6	-0,9	-1,0	-1,0
Belastingen op gezinsinkomsten	-0,1	-0,5	-0,4	-0,7	-1,0	-1,0	-1,0
Vennootschapsbelastingen	0,1	0,2	0,2	0,2	0,2	0,3	0,3
Overige directe belastingen	-0,0	-0,0	-0,0	-0,0	-0,0	-0,0	-0,0
Indirecte belastingen	0,1	0,3	0,4	0,4	0,5	0,5	0,5
Vermogensheffingen	-0,0	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1
Sociale bijdragen	-0,0	-0,4	-0,6	-0,7	-0,7	-0,9	-0,9
Niet-fiscale ontvangsten	-0,0	-0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	-0,0
Uitgaven	0,0	0,0	-0,0	-0,0	-0,0	-0,0	-0,0
Finale primaire uitgaven	0,0	0,0	0,0	-0,0	-0,0	-0,0	-0,1
Werkingskosten en investeringen	-0,0	-0,1	-0,1	-0,1	-0,1	-0,1	-0,1
Niet-sociale overdrachten	0,0	-0,0	-0,1	-0,1	-0,1	-0,0	-0,0
Sociale uitkeringen	0,0	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1
Rentelasten	-0,0	-0,0	-0,0	-0,0	0,0	0,0	0,0
Primair saldo	0,0	-0,3	-0,3	-0,6	-0,9	-1,0	-1,0
p.m. totale impact van de maatregelen <i>ex ante</i>	0,0	-0,5	-0,4	-0,8	-1,2	-1,5	-1,5
Vorderingensaldo	0,0	-0,3	-0,2	-0,6	-0,9	-1,0	-1,0
p.m. vorderingensaldo in miljoen euro	-5	-1443	-1128	-2518	-4098	-4689	-4895

De tax shift leidt tot een achteruitgang van de federale overheidsfinanciën. Die laatste is in eerste instantie te wijten aan de toename van de overdrachten aan de sociale zekerheid (zie verder). Globaal genomen stijgen de fiscale ontvangsten. Die stijging is evenwel redelijk onregelmatig om twee redenen.

Ten eerste worden de maatregelen voor een belastingverhoging en -verlaging op verschillende momenten van kracht. Ten tweede worden de maatregelen voor een verlaging van de personenbelasting, die in het jaar waarin ze van kracht worden enkel een effect hebben op de federale overheid (via de voorheffingen) in de volgende jaren voor een deel afgewenteld op de gewesten en gemeenten (naargelang van het tempo van de inkohieringen).

Het saldo van de rekening van de sociale zekerheid, die in evenwicht is door de evenwichtsdotatie, wordt niet gewijzigd door de tax shift. De samenstelling in ontvangsten en uitgaven wordt evenwel beïnvloed. De daling van de sociale bijdragen en de stijging van de uitgaven als gevolg van de maatregelen op het vlak van sociale uitgaven en loonsubsidies worden precies gecompenseerd door een toename van de overdrachten van de federale overheid.

Tabel 6 Rekening van de federale overheid
Vershil in % van het bbp ten opzichte van de basisprojectie

	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Ontvangsten	0,1	0,2	0,4	0,2	0,0	0,2	0,2
Fiscale en parafiscale ontvangsten	0,1	0,2	0,4	0,2	-0,0	0,1	0,2
Niet-fiscale ontvangsten	-0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Overdrachten van de overheid	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Uitgaven	0,1	0,6	0,6	0,8	0,8	1,0	1,0
Finale primaire uitgaven	0,0	-0,0	-0,1	-0,1	-0,1	-0,1	-0,1
Overdrachten aan de overheid	0,0	0,6	0,7	0,8	0,9	1,1	1,1
Rentelasten	-0,0	-0,0	-0,0	-0,0	0,0	0,0	0,0
Primair saldo	0,0	-0,4	-0,2	-0,5	-0,8	-0,8	-0,8
Vorderingensaldo	0,0	-0,4	-0,2	-0,5	-0,8	-0,8	-0,8
p.m. vorderingensaldo in miljoen euro	35	-1642	-1016	-2388	-3750	-3982	-4004

Tabel 7 Rekening van de sociale zekerheid
Vershil in % van het bbp ten opzichte van de basisprojectie

	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Ontvangsten	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1
Fiscale en parafiscale ontvangsten	-0,0	-0,4	-0,6	-0,7	-0,7	-0,9	-0,9
Niet-fiscale ontvangsten	-0,0	-0,0	-0,0	-0,0	-0,0	-0,0	-0,0
Overdrachten van de overheid	0,1	0,5	0,7	0,8	0,9	1,0	1,0
Uitgaven	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1
Finale primaire uitgaven	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1
Overdrachten aan de overheid	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	-0,0	-0,0
Rentelasten	-0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Primair saldo	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Vorderingensaldo	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
p.m. vorderingensaldo in miljoen euro	0	0	0	0	0	0	0

De tax shift leidt tot een achteruitgang van de rekening van de gemeenschappen en gewesten. De maatregelen die de federale overheid genomen heeft op het vlak van personenbelasting leiden tot een daling van de regionale opcentiemen op de personenbelasting. Die daling komt met enige vertraging

tot stand ten opzichte van het moment waarop de belastingverlagingen van kracht worden gezien de verrekening in ESR van opcentiemen naargelang van de inkohieringen. De gemeenschappen en gewesten trekken voordeel uit een terugverdieneffect als gevolg van een sterkere economische groei (die onder andere een invloed heeft op de dotaties van de Bijzondere Financieringswet (BFW)) en een gunstig prijseffect aangezien het nationaal indexcijfer van de consumptieprijzen (die de evolutie van de BFW-dotaties bepalen) sterker groeit dan het indexcijfer van de lonen en de sociale uitkeringen.

De lagere overheid lijdt, net zoals de gewesten, onder de federale maatregelen op het vlak van personenbelasting en volgens een timing die vergelijkbaar is met die van de gewesten. Ook haalt de lagere overheid voordeel uit een gunstig prijseffect, maar de terugverdieneffecten zijn kleiner voor de gemeenschappen en gewesten omdat de ontvangen overdrachten niet gekoppeld zijn aan de economische groei.

Tabel 8 Rekening van de gemeenschappen en gewesten
Vershil in % van het bbp ten opzichte van de basisprojectie

	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Ontvangsten	-0,0	-0,0	-0,1	-0,1	-0,1	-0,2	-0,3
Fiscale en parafiscale ontvangsten	-0,0	-0,0	-0,1	-0,1	-0,1	-0,2	-0,2
Niet-fiscale ontvangsten	-0,0	-0,0	-0,0	-0,0	-0,0	-0,0	-0,0
Overdrachten van de overheid	-0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Uitgaven	-0,0	-0,1	-0,1	-0,1	-0,1	-0,1	-0,1
Finale primaire uitgaven	-0,0	-0,1	-0,1	-0,1	-0,1	-0,1	-0,1
Overdrachten aan de overheid	-0,0	-0,0	-0,0	-0,0	-0,0	-0,0	-0,0
Rentelasten	-0,0	-0,0	-0,0	-0,0	-0,0	-0,0	0,0
Primair saldo	-0,0	0,1	-0,0	-0,0	-0,0	-0,1	-0,1
Vorderingensaldo	-0,0	0,1	-0,0	-0,0	-0,0	-0,1	-0,1
p.m. vorderingensaldo in miljoen euro	-17	248	-28	-9	-184	-460	-596

Tabel 9 Rekening van de lagere overheid
Vershil in % van het bbp ten opzichte van de basisprojectie

	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Ontvangsten	-0,0	-0,0	-0,0	-0,0	-0,0	-0,1	-0,1
Fiscale en parafiscale ontvangsten	-0,0	-0,0	-0,0	-0,0	-0,0	-0,1	-0,1
Niet-fiscale ontvangsten	0,0	0,0	0,0	0,0	-0,0	-0,0	-0,0
Overdrachten van de overheid	-0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Uitgaven	-0,0	-0,0	-0,0	-0,0	-0,0	-0,0	-0,0
Finale primaire uitgaven	-0,0	-0,0	-0,0	-0,0	-0,0	-0,0	-0,0
Overdrachten aan de overheid	-0,0	-0,0	0,0	0,0	-0,0	-0,0	-0,0
Rentelasten	-0,0	-0,0	-0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Primair saldo	-0,0	-0,0	-0,0	-0,0	-0,0	-0,0	-0,1
Vorderingensaldo	-0,0	-0,0	-0,0	-0,0	-0,0	-0,0	-0,1
p.m. vorderingensaldo in miljoen euro	-23	-35	-72	-100	-143	-227	-277

4. Bijlagen

4.1. *Ex ante* berekeningen m.b.t. de werkgeversbijdragen voor de werknemers van categorie 1, 2 en 3

Tabel 10 Parameters categorie 1

	Werkgeversbijdragevoet vóór verminderingen (procentpunt)	Forfaitaire Vermindering (euro per kwartaal)	Lageloongrens (euro per kwartaal)	Helling lageloon- maatregel	Hogeloongrens (euro per kwartaal)	Helling hogeloon- maatregel
2015	32,40%	€462,60	€5560,49	0,1620	€13401,07	0,0600
2016 (2 ^{de} kwartaal)	30,00%	€438,00	€6900,00	0,1369	€13401,07	0,0600
2017	30,00%	€438,00	€6900,00	0,1369	€13401,07	0,0600
2018	25,00%	afgeschaft	€8850,00	0,1280	afgeschaft	afgeschaft
2019	25,00%	afgeschaft	€9035,00	0,1400	afgeschaft	afgeschaft

Bron: RSZ

Tabel 11 *Ex ante* budget categorieën 2 en 3
Miljoenen euro

	2016	2017	2018	2019	2020
Totaal budget, waarvan	209,6	209,6	304,7	376,4	471,5
45% Sociale maribelsubsidie (gemutualiseerde werkgeversbijdrageverminderingen)	94,3	94,3	137,1	169,4	212,2
50% Werkgeversbijdrageverminderingen “lage lonen”	104,8	104,8	152,4	188,2	235,8
5% Werkgeversbijdrageverminderingen “ziekenhuizen”	10,5	10,5	15,2	18,8	23,6

Bron: Notificaties en kabinet van de minister van Economie.

4.2. Exhaustieve lijst van maatregelen in aanmerking genomen voor de oefening

Tabel 12 Maatregelen in aanmerking genomen voor de impactberekening - exhaustieve voorstelling
In miljoen euro; bijkomende effecten voor alle kolommen behalve 2015-2020 (gecumuleerde impact)

	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2015-2020	Bron
A. ONTVANGSTEN	217	-1467	298	-1384	-1518	-809	-4662	
A.1. Sociale bijdragen	-43	-1799	-581	-524	-325	-926	-4199	
Algemeen gericht naar profit en non-profit								
- Categorie 1: Verlaging faciale werkgeversbijdragevoet tot 25% + lage lonen + laatste schijf 2020 (incl. wijziging 'forfait' en 'lage lonen' in 2016Q2/17; incl. afschaffing 'forfait' en 'hoge lonen' in 2018)	0	-1551	-520	-417	-232	-922	-3642	FPB obv RSZ
- Categorie 2: Werkgeversbijdrageverminderingen ziekenhuizen	0	-11	0	-4	-4	0	-18	begov
- Categorieën 2 en 3: Werkgeversbijdrageverminderingen lage lonen	0	-105	-3	-45	-36	-4	-192	begov
Maatregelen zelfstandigen, met name								
- Verlaging sociale bijdragen zelfstandigen (van 22% naar 21,5%/21% /20,5% in 2016/17/18)	0	-57	-57	-57	0	0	-171	
Sociale werkbonus lage lonen	-43	-76	-1	-1	-54	-1	-176	begov+FPB
A.2. Belastingen	260	257	804	-860	-1192	117	-614	
Belastingen huishoudens: verhoging forfaitaire beroepskosten PB aj. 2016 en 2017 (BV)	-482	-482					-963	FOD Fin. (107%)
Belastingen huishoudens: invoering 2de pijler voor zelfstandigen	-7	-5					-12	begov
Belastingen huishoudens: niet-indexering van niet-arbeidsgerelateerde fiscale uitgaven	20	22	60	4	3		109	FPB
Belastingen huishoudens: tax shelter startups		-1	-1				-2	FPB
Belastingen huishoudens: herziening van het PB-barema aj. 2017, 2019 en 2020 (BV)		-593		-561	-105		-1258	FOD Fin. (107%)
Belastingen huishoudens: verhoging forfaitaire beroepskosten aanslagjaar 2017 en 2019 (BV)		-626		-754			-1380	FOD Fin. (107%)
Belastingen huishoudens: verhoging belastingvrije som PB aanslagjaar 2019 en 2020 (BV)				-105	-1291		-1396	FOD Fin. (107%)
Belastingen huishoudens: correctie voor de verhoging van de welvaartsenveloppe (BV)	-5						-5	begov
Belastingen huishoudens (roerende voorheffing): verhoging van de voet naar 27% (exclusief deel 2016)			350				350	begov
Belastingen huishoudens (roerende voorheffing): afschaffing verlaagd tarief voor volksleningen en vastgoedbevaks		5					5	begov
Belasting vennootschappen: rechtzettingen aanslag geheime commissielonen	-113						-113	begov

	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2015-2020	Bron
Belastingen vennootschappen: onderwerping intercommunales	30	190					220	begov
Belastingen vennootschappen: aftrek prudentieel eigen vermogen van banken (notionele interest)	100	50					150	begov
Belastingen vennootschappen (roerende voorheffing): hervorming stelsel liquidatiereserves	237						237	begov
Belastingen vennootschappen: invoering stelsel diamantairs	50						50	begov
Belastingen vennootschappen: verhoging aftrek voor investeringen (kmo en zelfstandigen)		-44	-5	-5		-10	-64	begov
Belastingen vennootschappen: verhoging aftrek voor investeringen en risicokapitaal (hightechsector)		-53					-53	FPB
Belastingen vennootschappen: nieuw stelsel van GVV/vastgoedbevaks/REIT's		250		36	44	60	390	begov
Btw: uitbreiding normaal tarief (e-commerce, plastische chirurgie, renovatie woningen tussen 5 en 10 jaar)	10	190					200	begov
Btw: verhoging van het tarief op elektriciteit	186	369					555	FPB
Verlaagd btw-tarief voor privé sociale woningen en bouw van scholen		-100					-100	FOD Fin.
Accijnzen: indexering behalve bier en tabak (btw inbegrepen)	9	26	7	4			46	begov
Accijnzen: brandstoffen (btw inbegrepen)	25	150	186	290			651	FPB
Accijnzen: tabak (btw inbegrepen)	100	125	150	175	100	9	659	begov
Accijnzen: alcoholische dranken (btw inbegrepen)	38	220	7	6	7	8	286	begov
Accijnzen: gesuikerde dranken (btw inbegrepen)		50	50	50	50	50	250	begov
Belastingen op financiële en kapitaalverrichtingen: wijziging tarieven griffierechten	20						20	begov
Belastingen op financiële en kapitaalverrichtingen: verhoging voeten en plafonds taks op de beursverrichtingen	80						80	begov
Overige belastingen op productie: verhoging monopolierente Nationale Loterij	10	20					30	begov
Vermogensheffingen: doorkijkbelasting		460					460	begov
Vermogensheffingen: taks op meerwaarden		34					34	begov
Vermogensheffingen: verlaging taks op de derde pijler van 10 naar 8%	-47						-47	begov
A.3. Niet-fiscale ontvangsten	0	75	75	0	0	0	150	
Belfius-dividend		75	75				150	begov

RAPPORT

	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2015-2020	Bron
B. UITGAVEN	328	444	104	288	425	366	1956	
B.1. Sociale uitgaven	300	512	330	254	384	310	2090	
Fiscale werkbonus 1/8/2015, 1/1/2016 en 1/1/2019 (bedrijfsvoorheffing)	12	124			46		182	FPB
Welvaartsenveloppe	288	338	330	254	338	310	1858	
Sociale focus van de tax shift		50					50	begov
B.2. Loonsubsidies (D39)	28	-68	-226	34	41	56	-134	
Algemeen gericht naar profit en non-profit								
- Sociale maribelsubsidie (gemutualiseerde bijdrageverminderingen)	0	95	0	43	33	44	215	begov+FPB
- Nacht- en ploegenarbeidsubsidie (korting bedrijfsvoorheffing van 15,6 naar 22,8% in 2016)	0	490	4	11	16	17	537	FPB
Maatregelen hightechactiviteiten, waarvan								
- Nacht- en ploegenarbeidsubsidie volcontinue-arbeid (korting bedrijfsvoorheffing in 2016)	0	27	0	1	1	1	29	begov+FPB
Versterking algemene korting bedrijfsvoorheffing kleine starters van 1,12% naar 10% of 20% in 2015	28	40	2	2	3	3	78	FPB
Maatregelen zelfstandigen, met name								
- Doelgroepverminderingen eerste aanwervingen (bestaande 1 t/m 5 + nieuwe 1 t/m 6) in 2016	0	49	39	7	26	32	154	begov+FPB
Afschaffing algemene korting bedrijfsvoorheffing 1% in 2016Q2	0	-768	-272	-30	-38	-40	-1147	FPB
C. SALDO	-111	-1911	194	-1672	-1943	-1176	-6618	

p.m. : Maatregelen niet in aanmerking genomen in de simulatie:

Fiscale fraude en invordering

Herontwerp werking overheid